

Resultater udmærket godt foreligge uafhængig af de andre Spørgsmaal, som ikke maatte være bragte til Ende. Der er stillet Kommissionen flere Opgaver, og Kommissionen kan — hvad jeg ogsaa forudsætter vil ske — afgive Betænkning, efterhaanden som den bliver færdig med Overvejelserne over de respektive Opgaver. Men jeg betoner, at den Opgave, som direkte vedrører Jordspørgsmaalets Løsning, skulde række lidt videre og tage længere Sigte end blot til at være en Forberedelse af den næste Revision af Loven om Oprettelse af Husmandsbrug.

Schovelin: Ved første Behandling af Forslaget om den kommunale Beskatning tillod jeg mig at gøre nogle almindelige Bemærkninger om Loves Forberedelse gennem Kommissionsbehandling. Jeg ytrede den Gang, at jeg ikke er nogen særlig Ven af disse mange Kommissioner, som man i den senere Tid er kommen ind paa, og ganske særlig er jeg det ikke, naar det gælder Omraader, hvor Administrationen, de ministerielle Embedsmænd, i og for sig særdeles godt kunde eller i alt Fald burde kunne magte Opgaven. Nedsættelsen af saadanne Kommissioner betyder i Virkeligheden kun, at man klemmer nogle faa ulykkelige saakaldt fagkyndige ind imellem nogle ministerielle Embedsmænd, altsaa nogle Bureaukrater paa den ene Side og nogle til Hjælp for dem hentede Jurister udenfor Bureaukraternes Kreds paa den anden Side, saaledes at disse ulykkelige fagkyndige blive, om jeg saa maa sige, klemte mellem Skjolde. Det er jo saaledes, at man indenfor Centraladministrationen i en sørgelig Grad savner nationaløkonomisk Indsigt, fordi man er kommen ind paa i stedse stigende Grad udelukkende at tage Jurister; om det saa er Handelsministeriet, er det Herren hjælpe mig fyldt med Jurister, og der er ikke een indenfor dette Ministerium, som har mindste Begreb om Nationaløkonomi. I det hele taget er Kendskab til Nationaløkonomi herhjemme i Modsætning til, hvad der er Tilfældet ude i den store Verden, endnu ikke kommet i Mode, hører ikke en Gang med til almindelig Dannelse. Et almindelig dannet Menneske ved bedre Besked om Astronomien, d. v. s. om Forholdene i Himlen, end om de økonomiske Forhold i sit Fædreland. Derfor vilde det, forekommer det mig, være særdeles godt, om man ved Spørgsmaal af en saadan Rækkevidde som dem, der her røres ved, kunde komme til en virkelig Kommissionsbehand-

ling, og jeg skal da straks skitsere, hvorledes en saadan efter min Mening burde være.

Jeg hører til dem, som med Glæde hilse den højtærede Ministers Idé at nedsætte en Kommission om disse Spørgsmaal. Det er jo nemlig saaledes, at man staar overfor et Vendepunkt i hele den økonomiske Udvikling. Der er ingen Tvivl om, at man Verden over staar tvivlende overfor det store Spørgsmaal om den rette Besiddelsesmaade og Driftsmaade med Hensyn til Jorden, og det er ikke muligt endnu at se, hvorledes Fremtiden vil forme sig. Derfor er det netop det rigtige Tidspunkt til at indlede en stor og afgørende Undersøgelse paa dette Punkt, thi ligesom de Synspunkter, der bleve slaæede fast med saa afgørende Myndighed herhjemme i den Bernstorffske Periode, altsaa i Slutningen af det attende Aarhundrede, nemlig Formlen: fri Jord i fri Mands Haand, ere førte videre igennem med saa overordentlig ensidig Styrke ved Fæstelovgivningen lidt efter det nittende Aarhundredes Midte, saaledes er det klart, at vi paa dette Omraade igen staa paa Tærskelen til en Tid, hvor det for et lille Land som Danmark, i hvilket Jorden spiller saa overordentlig stor en Rolle, idet vi ikke have anden Naturrigdom end vor gode danske Jord, vil være af den allerstørste Betydning, at vi ikke gribe fejl. Det er jo saaledes, at Verden i dette Øjeblik er fuld af store, nye Tanker paa dette Omraade, og set i store Træk synes det, som om man atter staar overfor en afgørende Kamp mellem Spørgsmaalet om, hvorvidt Jorden skal være i fuld Selveje, eller om man bør gaa over til Brugsformen, hvor det er Stat, Kommune eller Kreditforeninger eller i alt Fald den ene eller den anden offentlige Korporation, der ejer Jorden. Derigennem vil det endnu ikke komme til nogen socialistisk Ordning af Samfundet. Den berømte svenske Nationaløkonom Fahlbeck har ganske nylig gjort opmærksom paa, at efter den store Revolution i Sverige ejede den svenske Stat saa meget af den svenske Jord, at naar man senere var kommen til end yderligere at tage de store nordlige Trakter med til Statseje og havde beholdt dem i Statseje, vilde i dette Øjeblik meget over Halvdelen af svensk Jord have været i Statseje, uden at paa nogen Maade det svenske Samfund derfor kunde siges at være et socialistisk Samfund.

Men det er klart, at hvis man endnu en Gang skulde bestemme sig til at holde